

Sondevoeding geven aan je baby

Je baby is opgenomen op de afdeling neonatologie en krijgt daar voeding via een sonde. Deze folder is bedoeld voor ouders, die zelf sondevoeding aan hun kind willen gaan geven. In deze folder lees je hoe je voeding en medicijnen geeft via de sonde, hoe je de sonde verzorgt en wat je kunt doen bij problemen.

Zelf sondevoeding geven aan je kind?

Het kan soms een aantal weken duren voor je baby leert drinken. Sommige kinderen krijgen daarom voeding via een sonde. Het zelf kunnen drinken is een belangrijke voorwaarde om naar huis te mogen. Je baby mag eventueel eerder naar huis, wanneer je hem voeding kunt geven via de sonde. Niet alle ouders kunnen of willen sondevoeding geven. De kinderarts bepaalt samen met de verpleegkundige en de ouders of zij in aanmerking komen om te leren de voeding te geven. Het geven van sondevoeding kent ook risico's en daarom wordt deze handeling in andere situaties gedaan door verpleegkundigen. De wet schrijft voor dat je eerst moet leren sondevoeding te geven en de sonde te verzorgen. De verpleegkundige kan je dit leren. De meeste ouders vinden sondevoeding geven fijn. Zij krijgen een belangrijke taak terug: het voeden van hun kind. Beide ouders moeten leren de sondevoeding te geven, zodat beide ouders hun kind kunnen voeden en de zorg kunnen delen.

Wat is sondevoeding?

Bij sondevoeding krijgt je baby afgekolfdde moedermelk of zuigelingenvoeding via een voedingssonde.

Wat is een sonde?

Een sonde is een dun flexibel slangetje. Je baby krijgt het slangetje via de neus ingebracht. Het slangetje loopt door de neus- en keelholte via de slokdarm naar de maag. Het uiteinde van de sonde moet in de maag liggen. Aan het einde van de sonde zitten meerdere gaatjes. De voeding druppelt door de gaatjes de maag in. Via de sonde mag je ook voorgeschreven medicijnen geven.

- 1 = neus-keelholte
- 2 = slokdarm
- 3 = maag
- 4 = longen

Inbrengen van de sonde door de verpleegkundige

	De verpleegkundige brengt de sonde altijd in. Zij controleert of de sonde goed zit
	Via de sonde zuigt de verpleegkundige maagsap op met een spuitje. Daarna bepaalt de verpleegkundige de zuurgraad van het maagsap.
	Wanneer de sonde goed zit, plakt de verpleegkundige de sonde vast met leukoplast op de wang van je baby. Zodat de sonde niet verschuift. Baby's hebben een grijpreflex. Je baby kan de sonde er dus uittrekken. In dat geval brengt de verpleegkundige de sonde opnieuw in.

Naast de sondevoeding mag je baby blijven drinken aan de borst of uit de fles.

Waarom krijgt je baby sondevoeding?

Je baby krijgt op de afdeling neonatologie sondevoeding, omdat:

- hij ziek is en daarom (nog) niet alle voeding zelf kan drinken.
- Hij nog moet leren om alle voedingen zelf te drinken

Sondevoeding is een tijdelijke situatie. Bijna alle kinderen drinken later zelf. Sommige kinderen drinken (nog) niet genoeg zelf. Dan wordt de rest van de voeding als sondevoeding gegeven.

Voordelen van sondevoeding thuis

- Het grootste voordeel van het geven van sondevoeding thuis is dat het gezin samen is. Dit bevordert het hechtingsproces.
- Een lange ziekenhuisopname is een zware belasting voor jou, je baby en je gezin.
- Thuis kun je in alle rust borstvoeding geven. Je baby kan leren drinken in alle rust. Borstvoeding geven gaat hierdoor vaak beter.
- Thuis kun je gebruik maken van het moment waarop je baby wakker is. Je kunt dan vaker oefenen met het aanleggen aan de borst. Je baby zal sneller zelf leren drinken.
- Thuis komt je baby niet in contact met ziekenhuis bacteriën.

Hoe leer je sondevoeding geven?

De verpleegkundige leert beide ouders sondevoeding geven met behulp van een stappenplan. Je doorloopt elke stap en wanneer je een stap goed beheerst, tekent de verpleegkundige deze stap af. De verpleegkundige ondertekent het formulier als:

1. je het stappenplan goed doorlopen hebt.
2. zij vindt dat je sondevoeding zelfstandig kunt geven.

Hoe controleer je of de sonde goed zit?

Controleer de sonde **altijd** voordat je sondevoeding en/of medicijnen geeft. De sonde kan namelijk verschuiven tussen de voedingen of je baby kan aan de sonde getrokken hebben (ondanks de pleister).

Voor het geven van de voeding en/of medicijnen moet je goed kijken naar:

- het markeringspunt. Zit de sonde op de afgesproken diepte?
- de pleister: Zit de sonde nog goed vast met de pleister? Glijdt de sonde er niet tussen door?
- de sonde is < 5 cm verschoven. Schuif dan de sonde terug naar de juiste diepte en doe een PH meting.

Geef **geen** sondevoeding wanneer je twijfelt bij 1 van bovenstaande punten.

Controle van de positie van de sonde is erg belangrijk!

Hoe geef je sondevoeding?

Vorbereiding

Geef je baby sondevoeding op een rustige plek. Zorg voor een makkelijke, natuurlijke houding. Jullie kunnen dan van elkaar genieten.

- Was je handen.
- Zorg dat alle materialen, die je nodig hebt, klaar staan.
- Controleer of de voeding warm is.

Uitvoering

- Zorg ervoor dat de voeding van tevoren warm wordt gezet in de flessenwarmer.
- Controleer de temperatuur van de voeding voor dat je deze geeft. De sondevoeding moet net zo warm zijn als de voeding, die je baby drinkt uit de fles.
- Controleer de sonde en de positie van de sonde (eventueel onder begeleiding van de verpleegkundige)
- Controleer de sonde **direct** voor het geven van sondevoeding (en/of medicijnen).
  - Er kan voeding in de longen komen als het uiteinde van de sonde niet in de maag ligt. De sonde kan in de luchtwegen zitten. Dit is gevaarlijk en kan ernstige gevolgen hebben.
  - De sonde kan te hoog in de maag of in de slokdarm liggen. Hierdoor kan je baby meer gaan spugen.
- Koppel de sonde aan de voedingsspuit.
- Vul de voedingsspuit met de melk.
- Vervolgens loopt de voeding als een soort hevel en door de zwaartekracht via de sonde naar de maag van je kind.
- Blijf altijd bij je baby als de voeding inloopt.

De voeding kan snel en minder snel inlopen.

Wanneer je de voedingsspuit hoog houdt loopt de voeding snel in. Je baby kan hierdoor meer gaan spugen.

Houd je de voedingsspuit laag, dan loopt de voeding langzaam in. Hierdoor zit er weinig tijd tussen de voedingen. Je baby heeft minder tijd om de melk te verteren.

De tijd voor sondevoeding moet gelijk zijn aan de drinktijd. Je baby drinkt een voeding in 10 – 20 minuten. De inloop snelheid van de sondevoeding moet dus hetzelfde zijn als die van een gewone voedingstijd.

Na de voeding

- Na het inlopen van de voeding koppel je de spuit af.
- Vervolgens spuit je een beetje lucht door de sonde.
- Sluit de sonde daarna af met het afsluitdopje.
- Spoel de voedingsspuit om en bewaar de spuit in een plastic zak in de koelkast.
- Houd je baby nog even rechtop, zodat hij een boertje kan laten.
- Gebruik iedere dag een schone voedingsspuit.

De pH waarde meten

- Trek een klein beetje vocht of voeding op uit de maag met een 10 ml voedingsspuitje.
- Spuit dit vocht op het stripje voor pH meting.
- Bij een pH $\leq 5,5$ ligt de tip van de sonde in de maag van je baby
- Is de pH $> 5,5$? Geef dan (nog) geen voeding. Fixeer de sonde en bepaal na 15-30 minuten opnieuw de pH.

Heb je je kindje net voeding of medicijnen gegeven? Wacht dan minimaal 1 uur met het meten van de pH waarde.

Sondevoeding afbouwen

- Blijf voeding via de borst of de fles aanbieden aan je baby.
- Schrijf op hoeveel je baby zelf drinkt. De hoeveelheid sondevoeding wordt hierop aangepast. Als je baby meer zelf drinkt, krijgt hij minder sondevoeding.
- Borstvoeding wordt thuis niet gewogen. Leg daarom in eerste instantie niet te vaak aan, maximaal 3x per dag. Gaat je baby zelf beter drinken en heeft hij minder sondevoeding nodig, dan kun je de borstvoeding verder uitbreiden.

De sonde weghalen

Drinkt je kind minimaal 48 uur zelf, dan mag de sonde verwijderd worden.

Om de pleister van de wang los te maken, gebruik je een speciaal removerdoekje voor pleisters.

Trek de sonde in een vloeiende beweging uit de neus van je baby.

Wat doet de verpleegkundige en wat doe jij?

De verpleegkundige maakt afspraken met je over het geven van sondevoeding. Hierdoor is het duidelijk wie wat doet. Jij houdt je aan de volgende afspraken:

- Alleen de ouders geven sondevoeding, tenzij dit anders is besproken met de arts.
- Je geeft alleen sondevoeding als de ligging van de sonde is gecontroleerd. Je controleert de ligging van de sonde voor iedere voeding.
- Je laat de sondevoeding inlopen.
- Je kunt de mogelijke problemen rond sondevoeding noemen, daarom lees je in deze folder.
- De verpleegkundige brengt de sonde in, ouders **niet**.
- De verpleegkundige leert je hoe je de sonde goed afplakt.
- De verpleegkundige zorgt dat ouders klaar zijn om de zorg over te nemen.

Pas dan gaat je baby mee naar huis.

Problemen bij het geven van sondevoeding

Het geven van sondevoeding kent risico's. Hieronder lees je welke risico's, lees ze goed door. Alleen wanneer je de risico's goed kunt vertellen, mag je sondevoeding geven aan je baby.

- **De sonde is verschoven**

Soms komt de sonde uit zichzelf iets uit de neus. Als dit minder dan 5 centimeter is, kun je de sonde voorzichtig terug naar binnen schuiven. Dit is niet pijnlijk voor je baby. Daarna controleer je de sonde door wat maagsap op te trekken en de pH te meten.

Is de sonde veel meer verschoven? Controleer dan de pleister. De sonde kan namelijk onder de pleister door schuiven. Is dit gebeurt, verwijder dan de sonde. Trek de sonde rustig uit de neus. Neem direct contact op met het nummer dat je op de afdeling hebt gekregen. Het nummer staat ook op het ontslagformulier. Dit kan de KinderThuisZorg zijn of een andere zorgorganisatie.

- **Irritatie door de sonde**

Het neusgat van je baby kan geïrriteerd raken. Dit komt doordat de sonde te lang op 1 plek drukt. Soms helpt het om de sonde te verplaatsen. Masseren van het geïrriteerde plekje kan helpen. Bekijk dagelijks of er irritatie ontstaat, mocht dit zo zijn kun je de sonde verwijderen. Neem direct contact op met KinderThuisZorg of andere zorgorganisatie. De verpleegkundige brengt een nieuwe sonde in het andere neusgat in.

- **De sonde ligt opgekruld in de mond-keelholte door bijvoorbeeld spugen**

Haal de sonde via de neus eruit.

- **De sonde kan er 's avonds of 's nachts uitgegaan zijn en uw kind drinkt ook (nog) niet of onvoldoende zelf.**

Haal de sonde via de neus eruit. Bel direct de KinderThuisZorg of andere zorgorganisatie.

- **De sonde is verstopt**

De voeding loopt niet door, omdat de sonde verstopt is. Soms ligt de sonde tegen de maagwand aan. Hierdoor lijkt hij verstopt. De verpleegkundige (of jij als je dat mag doen) spuit dan de sonde door met 0,5 – 1 ml. lucht. Blijft de sonde verstopt, verwijder dan de sonde via de neus. Bel direct de KinderThuisZorg of andere zorgorganisatie.

- **Een knik in de sonde**

De voeding loopt niet door als de sonde geknikt of dubbel ligt. Controleer of de lijn van de sonde 'vrij' ligt.

- **Je kind spuugt (of braakt)**

Dit kan omdat je kind al wat gedronken heeft. Een te vroeggeboren kind hapt vaak veel lucht tijdens het drinken. Er kan dan veel lucht in de maag zitten. Als het kind dan boert, komt er voeding mee. Laat je baby na het drinken en voor het geven van de sondevoeding eerst boeren. Houdt hem rechtop en wrijf over zijn rug. Er komt makkelijk voeding omhoog bij een boertje als je baby op zijn rug ligt.

Na een borstvoeding zonder wegen, is het soms lastig om in te schatten hoeveel sondevoeding je moet geven. Spuugt je baby na een borstvoeding? Stop dan met het geven van sondevoeding. Stop ook als je ziet dat je kind zich niet prettig of op zijn gemak voelt.

Je kind kan ook spugen, omdat de voeding te snel inloopt. Leg je baby op zijn zij. Zo verdraagt hij de voeding beter. Stop de voeding wanneer je baby spuugt. Laat je baby tot rust komen en troost het. Geef daarna weer voeding, maar houd de voedingsspuit lager vast.

Knijp bij heftig spugen de sondevoeding dicht. Koppel de voeding af. Laat je baby tot rust komen en troost het. Geef de volgende voeding langzamer.

Soms spuugt een kind, omdat hij teveel voeding krijgt of de voeding niet (meer) verdraagt. Leg je baby op zijn zij. Stop met de voeding. Vraag de verpleegkundige van de KinderThuisZorg of andere zorgorganisatie om advies.

- **Je kind hoest, lijkt benauwd en kan blauw kleuren**

Stop direct de voeding! Knijp de sonde zo dicht mogelijk bij de pleister dicht zodat er geen voeding meer kan inlopen. Doe dit op de plek bij de wang waar de pleister ophoudt.

Als de sonde niet goed in de maag ligt of je baby zich steeds verslikt, komt de voeding niet in de maag maar in de luchtwegen. Dat prikkelt de luchtwegen en kan levensgevaarlijk zijn. Stimuleer je baby om door te ademen. Dit kan door je baby op te pakken en op het rugje te kloppen en dan te troosten. Meestal is dit genoeg. Blijft je kindje benauwd en of wordt het blauw rond het mondje? Bel dan snel 112.

- **Je kind gaat zelf minder drinken**

Je baby kan een terugval krijgen. Dit komt vaker voor. Een terugval duurt meestal een paar dagen tot een week.

Adviezen voor ouders

- Door de sondevoeding mist je kind ervaringen in en rond de mond. Geef je kind een fopspeen tijdens de sondevoeding. Dit maakt de overgang naar zelf drinken makkelijker. Het stimuleert de mond functie van je kind..
- Als je baby alleen sondevoeding krijgt, maakt hij weinig speeksel aan. Hierdoor kunnen zijn mond, tong en lippen droog worden. Ook kan hij infecties in de mond krijgen. Je voorkomt dit wanneer je de mond van je kind insmeert met een gaasje met water of met wat moedermelk. Je mag je kind ook een klein slokje zelf laten drinken. De lippen verzorg je met vaseline.
- Een sonde moet iedere 6 weken vervangen worden.
- In de koelkast is bereide kunstvoeding 24 uur houdbaar. Verse moedermelk kan 3 uur op kamertemperatuur worden bewaard.
- Spoel de voedingsspuit om na de voeding. Gebruik iedere dag een nieuwe steriele spuit.
- Je mag iets afwijken van het voedingsschema.

Voor hulp & advies

Afdeling neonatologie Spaarne Gasthuis Haarlem (023) 224 4222.

Weetjes

De ziekenhuismachtiging bij MediqTefa voor de sondes en de spuitten verloopt na bepaalde tijd. Je kunt deze machtiging zelf verlengen. Ook kun je bij MediqTefa een sondevoedingsspuit regelen (030) 282 1222 en www.mediqtefa.nl

Via een ziekenhuismachtiging bij Sorgente worden alle medische voedingen geregeld (www.sorgente.nl/dienstverlening/klantenteams/team-kindercare)

De Vereniging voor Ouders van Couveusekinderen heeft een website met nuttige tips. www.couveuseouders.nl

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.spaarnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@spaarnegasthuis.nl